

Nr 204.

Af herr **Sandquist**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående skolungdomens fostran till sparsamhet.

Sistlidet är hemställde undertecknad uti motion, nr 189, om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande undervisning i sparsamhet i rikets folkskolor och fortsättningsskolor.

Tillfälliga utskottet nr 1 hemställde uti sitt utlåtande nr 12, att motionen ifråga »icke måtte till någon Andra kammarens åtgärd föränleda.»

På sätt Andra kammarens protokoll 1909, bandet 3, nr 33, 54—64 utvisar bifölls jämväl utskottets afslagshemställan, ehuru med den knappa majoriteten af 83 röster mot 79, som afgåfvos för bifall till motionen.

Vid sådant förhållande kunde det ju synas, att skäl icke sänkades att i år återkomma med samma motion.

Då emellertid situationen rörande den fråga, motionen berör, torde såväl inom vederbörande utskott som ock inom Andra kammaren vara enahanda i år som under förra året, torde ett sådant återkommande vara mindre väl betänkt och jämväl resultatöst.

Sparsamhetsfrågans stora betydelse föränleder mig dock att frambära en motion i samma syfte, ehuru med ett annat yrkande. Och detta yrkande må hufvudsakligen stödja sig på den under förra året af såväl utskottet som jämväl af Andra kammarmajoriteten accepterade försäkran:

»Folkskolan har för längesedan på sitt program upptagit inlärandet af sparsamhet».

Å sidan 3 uti sitt utlåtande säger dock utskottet: »Det bör enligt utskottets mening oförbehållsamt erkännas, att motionären fäst uppmärksamheten på en svag punkt i den svenska nationalkaraktären. Hvad

som genom *allmän undervisning kan göras* för att uppfostra det uppväxande släktet till större sparsamhet, *det bör utan tvifvel göras.*» (Kursiveringen är gjord af mig). Behandlingen af denna fråga sistlidet är inom såväl utskottet som inom Andra kammaren har på det mest belysande sätt konstaterat:

att den *officiella* statistiken, som väl har glädjande resultat att meddela om exempelvis den »vandrande sparkasseverksamheten», näppeligen har ens det ringaste att omförmåla såsom resultat rörande sparkasseverksamheten i folkskolan. (Ity de af utskottet meddelade »siffror», som enligt »pressen» i detta afseende varit synliga rörande Göteborg, Norrköping, Gäfle, Borås och Linköping — huru beaktansvärda dessa siffror än må vara — lära väl icke kunna tillmätas någon nämnvärd officiell statistisk betydelse);

att folkskolesparsamhetsverksamheten, som, enligt hvad jag funnit, äfven med *tystnad* förbigåtts uti folkskoleinspektörernas berättelser för åren 1899—1904, till följd af denna statistiska *tystnad* vore i stort behof af statistik, för att både uppreckas till en lifaktig fosterlandsgagnelig verksamhet och därigenom jämväl konserveras emot försumpning, afdöende och — död.

Vid sådant förhållande vore jag nog helst böjd för att väcka motion i syfte att söka möjliggöra tillkomsten af en officiell skolsparkassestatistik. Men med hänsyn därtill, att en slik hemställan möjligen kunde komma att tangera mer än gränsen af en anslagskräfvande motion, föranlåtes jag jämväl att afstå därifrån. Hvilken hemställan kan då för mig återstå att frambära?

Med stöd af det nu anförda och med hänvisning till tillämpliga delar af motiveringen för mitt yrkande uti den af mig under förra året i samma ämne väckta motion, synes det mig vara nödigt och lämpligt, att Kungl. Maj:t genom cirkulär till respektiva myndigheter måtte ingripa, för att med dessa myndigheters tillhjälp på ett effektivt sätt söka förverkliga den uppgift, som ju »folkskolan har för längesedan på sitt program upptagit»: »Uppfostran af det uppväxande släktet till större sparsamhet».

På grund af det sålunda anförda, föranlåtes jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes uti nådigt cirkulär förständiga rikets skolmyndigheter

och folkskoleinspektörer att noga vaka öfver, att »inlärandet af sparsamhet», med hänsyn till såväl allmän undervisning som sparkasseverksamheten inom skolorna lämpligt och nitiskt bedrifves, i syfte att fostra det uppväxande släktet till sparsamhet.

Stockholm den 5 februari 1910.

Carl Sandquist.

Nr 205.

Af herr **Kjellberg**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående utredning rörande alkoholmissbrukets motarbetande.

Alkoholspörsmålet framträder i vår tid som ett af de allra viktigaste samhällsproblemen. Från att en tid ha betraktats från hufvudsakligen individuellt-hygienisk synpunkt, har denna fråga blifvit en i eminent mening social fråga.

För närvarande pågår som bekant öfver hela riket en af nykterhetsorganisationerna anordnad folkomröstning angående frågan, huruvida »tidpunkten nu är inne för påbörjande af ett fullständigt och permanent rusdrycksförbud i vårt land.»

Vid riksdagarna 1907 och 1908 som ock innevarande år har inom Andra kammaren motionerats om skrifvelse med begäran om utredning och förslag till sådant reglerande af rusdryckshandteringen, att — efter en lämplig öfvergångstid — all tillverkning och försäljning af brännvin samt all försäljning af vin och öl med mer än 3 procents alkoholhalt må vara förbjuden till annat än medicinskt, tekniskt eller vetenskapligt ändamål. 1908 afslogos dessa motioner i båda kamrarna, 1907 biföllos de i Andra kammaren med 89 röster mot 86.